

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 551/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti MILK-AGRO, spol. s r. o., Čapajevova 36, Prešov, právne zastúpenej JUDr. Branislavom Kahancom, Vajanského 33, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Cob 26/2018-285 z 28. júna 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti MILK-AGRO, spol. s r. o., odmieta ako neprípustnú.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. októbra 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti MILK-AGRO, spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Cob 26/2018-285 z 28. júna 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že pôvodný žalobca (v priebehu konania pred všeobecnými súdmi došlo niekoľkokrát k zmene na strane žalobcu, pozn.) obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“), sa žalobou podanou na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) domáhal, aby okresný súd uložil povinnosť sťažovateľke zaplatiť mu sumu 7 752,06 € a 16 % ročný úrok z omeškania zo sumy 7 752,06 € od 16. decembra 2004 do zaplatenia z dôvodu neuhradenia ceny za vykonanie prác nad rámec na stavbe – „*Stavebné úpravy fasády – predajňa MILK-AGRO Bardejov*“.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 21 Cb 36/2006 zo 16. februára 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť sumu 5 935,10 € a denný úrok z omeškania vo výške 0,273 % zo sumy 5 935,10 € od 16. decembra 2004 do zaplatenia.

3. Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie. V sťažnosti uviedla: „*Aj keď posúdenie toho, ktoré tvrdenia sporových strán sú vo veci podstatné a právne významne pre rozhodnutie je v kompetencii vo veci konajúceho všeobecného súdu, tak podľa názoru sťažovateľa, ako aj so zreteľom na podstatné tvrdenia uvedené v odvolaní, bolo pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej podstatné sa bližšie rozoberať tým, či:*

A. bolo možné konanie [REDAKOVANÉ], ktorý vystupoval ako stavebný dozor, vymedziť ako konanie v mene sťažovateľa navonok, a teda svojim podpisom zaväzovať

sťažovateľa a v tejto súvislosti tak podpisom [REDAKOVANÉ] v stavebnom denníku s prihladením na zmluvné dojednania zmluvy o dielo č. 08 - 09/04 zo dňa 06.09.2004 priznať povahu právneho úkonu sťažovateľa samotného, ktorým by došlo ku zmene predmetnej zmluvy o dielo;

B. zápismi v stavebnom denníku došlo medzi zmluvnými stranami k platnej dohode o zmene zmluvy, pokiaľ zmluva o dielo v čl. XI bod 11.5 upravuje postup, akým dochádza k zmene tejto zmluvy o dielo, a pokiaľ pri týchto zápisoch nie je uvedená aj cena, za ktorú sa majú určité práce navyše zrealizovať a tieto tiež nie sú dostatočne určité a zrozumiteľné so zreteľom na presné výmery realizovaných navyše prác;

C. nedošlo k zániku nároku zhotoviteľa na určenie zvýšenia ceny podľa ustanovenia § 547 ods. 6 Obchodného zákonníka pokiaľ ten rozsah potreby vykonania navyše prác, ako aj ich cenu neoznámil sťažovateľovi bez zbytočného odkladu po tom, čo sa ukázalo, že je nevyhnutné prekročenie ceny, ktorá bola určená na základe rozpočtu a v tejto súvislosti či bol výkon práva žalobca (resp. právnych predchodcov) v súlade s dobrými mravmi a zásadami poctivého obchodného styku podľa ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka. “

Krajský súd napadnutým rozhodnutím potvrdil rozsudok okresného súdu a žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 53 %.

4. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu uviedla: „Vo vzťahu ku bodu A sťažovateľ uvádza, že porušovateľ sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal odvolacími námietkami sťažovateľa... V tomto smere sťažovateľ už v odvolaní namietal to, že sa Okresný súd Prešov v odôvodnení svojho rozhodnutia žiadnym spôsobom nevysporiadal s tou skutočnosťou, či bol pán Borecký oprávnený vystupovať navonok v mene sťažovateľa, a svojimi podpismi tak zaväzovať sťažovateľa voči žalobcovi.

Krajský súd v Prešove k danej problematike zaujal stanovisko v bode 15 sťažnosťou napadnutého rozhodnutia s tým, že poukázal na ustanovenie § 16 Obchodného zákonníka, podľa ktorého podnikateľ zaväzuje aj konanie inej osoby v jeho prevádzkarni, ak nemohla tretia osoba vedieť, že konajúca osoba na to nie je oprávnená.

Podľa názoru sťažovateľa je tento porušovateľom proklamovaný záver v rozpore s ustanovením § 16 Obchodného zákonníka. Podnikateľ by konanie iných osôb s poukazom na citované ustanovenie Obchodného zákonníka zaväzovalo len vtedy, ak by k nemu

došlo v prevádzkarni podnikateľa a tretia osoba (teda ten, s ktorým sa rokovalo), nemohol vedieť, že konajúca osoba nie je oprávnená na takéto konanie.

Odvolacím námietkam zhrnutým do bodu B sa odvolací súd v odôvodnení jeho rozhodnutia žiadnym spôsobom nezaoberal. V tomto smere je právne bez významu, že sa Krajský súd v Prešove stotožnil so skutkovými a právnymi zisteniami súdu prvého stupňa, pretože podľa ustanovenia § 387 ods. 3 C.s.p. sa odvolací súd musí náležite vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

Vo vzťahu ku odvolacím námietkam zhrnutým do bodu C sťažovateľ opätovne poukazuje na písomné odvolanie, v ktorom uviedol, že žalobca so zreteľom na predmetnú zmluvu o dielo nielenže v prípade vykonania naviac prác nepostupoval v súlade so zmluvnými dojednaniami, na čo poukázal sťažovateľ v písomnom odvolaní, ale sťažovateľovi ani len neoznámil výšku požadovaného zvýšenia ceny bez zbytočného odkladu po tom, čo sa ukázalo, že je nevyhnutné prekročenie rozpočtovanej sumy.

Nad rámec vyššie uvedených dôvodov sťažnosti, sťažovateľ na záver uvádza, že pokiaľ odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia posúdil predmetný spor medzi žalobcom a sťažovateľom po právnej stránke podľa ustanovenia § 549 ods. 2 Obchodného zákonníka, resp. konanie [REDAKOVANÉ] podľa ustanovenia § 16 Obchodného zákonníka, tak takýmto postupom znemožnil sťažovateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny bez toho, aby sťažovateľa vyzval a umožnil u vyjadriť sa k aplikácii príslušných ustanovení Obchodného zákonníka v súlade s ustanovením § 382 C.s.p.“

5. Sťažovateľka proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu dovolanie nepodala, pričom ako dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle § 53 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uviedla: „... od podania žaloby vo veci samej doručenej Okresnému súdu Prešov dňa 08.03.2005 až do vyhlásenia rozsudku Okresného súdu Prešov dňa 16.02.2017 uplynula celkovo doba 12 rokov, a teda konanie vo veci samej trvalo na jednom

stupni 12 rokov, resp. ku právoplatnému skončeniu vo veci samej došlo až po uplynutí vyše 13 rokov.

V tomto smere sťažovateľ uvádza, že v dôsledku dlhotrvajúceho súdneho konania, ako aj všeobecnými súdmi žalobcovi priznaným denným úrokom z omeškania vo výške 0,273 % zo sumy 5.935,10 Eur od 16.12.2004 vznikla sťažovateľovi ku dňu 20.08.2018, kedy prevzal sťažnosťou napadnutý rozsudok, povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.935,10 Eur na istine, ako aj vyše 80.000 Eur na úrokoch z omeškania plus ďalšie do tohto okamihu nevyčíslené trovy konania. Podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku by pre sťažovateľa predstavovalo ďalšie neprimerané finančné zaťaženie s neistou dĺžkou doby trvania dovolacieho konania. Sťažovateľ bol v tomto smere nútený pristúpiť k úhrade vyššie uvedenej istiny a úrokov z omeškania práve z dôvodu ich neprimeranej výšky, ako aj zamedzeniu nútenému výkonu rozhodnutia Krajského súdu v Prešove žalobcom. Okrem toho boli podľa sťažovateľa aj so zreteľom na Dôvody sťažnosti uvedené v bode IV. tejto sťažnosti zásadne a v demokratickej spoločnosti neprijateľne porušené jeho základné práva s tým, že v tomto smere je podľa jeho názoru aj s prihliadnutím na dĺžku konania (13 rokov) potrebné, aby boli jeho práva reparované čo najskôr, prostredníctvom ochrany ústavnosti Ústavným súdom Slovenskej republiky.“

6. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1) Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/26/2018-285 zo dňa 28.06.2018, porušené bolo.

2) Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/26/2018-285 zo dňa 28.06.2018 sa zrušuje a vec sa Krajskému súdu v Prešove vracia na ďalšie konanie.

3) Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

12. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

13. Sťažnosť treba považovať za neprípustnú.

14. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

15. Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“), nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

Podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. Sťažovateľka sama v sťažnosti pripustila, že nevyužila možnosť domáhať sa ochrany svojich práv prostredníctvom dovolania, a ako dôvody hodné osobitného zreteľa uviedla dlhotrvajúce konanie všeobecných súdov vo veci samej a prípadné ďalšie finančné zaťaženie sťažovateľky v rámci dovolacieho konania.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľkou predpokladané „*finančné zaťaženie*“ a „*neistá dĺžka trvania dovolacieho konania*“ nie sú akceptovateľné ako dôvody hodné osobitného zreteľa.

Ústavný súd tiež poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka v sťažnosti neuviedla, že by v priebehu konania vo veci samej namietala neprimeranú dĺžku konania pred všeobecnými súdmi.

17. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Túto možnosť sťažovateľka v tomto prípade mala, pokiaľ sama v sťažnosti uviedla: „*odvolací súd... postupom znemožnil sťažovateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.*“

18. Ústavný súd poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je možnosť intervencie zo strany ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak ochranu neposkytujú všeobecné súdy (porov. *mutatis mutandis* I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre neprípustnosť (porov. § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde; ďalej porov. aj *mutatis mutandis* I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05). V prípade, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

19. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby účastník konania domáhajúci sa ochrany svojich základných práv sám rozhodol o tom, či sa jej bude domáhať

v konaní pred všeobecnými súdmi alebo ústavným súdom. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy a z § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde zjavne vyplýva, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu musí účastník konania vyčerpať všetky riadne (i mimoriadne) opravné prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi.

20. Ústavný súd sťažovateľkou uplatnené dôvody na ospravedlnenie nevyčerpania prípustného opravného prostriedku, ktorý jej zákon na ochranu základných práv účinne poskytuje a na ktorého použitie je oprávnená, nepovažoval za hodné osobitného zreteľa v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto sťažnosť v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2018